

עין משפט
ר מצוה

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

מסורת הש"ס

(א) מיר כח: הוריות י"ג
(ב) מיר כח: הוריות י"ג
(ג) ויבמות מד: קדושין פ"ה:
סנהדרין פ"ה: מילין ג: מה:
ט: (ד) ויבמות ט: מה: ט:
(ה) סנהדרין פ"ה: (ו) סנהדרין
י"ג: טז: (ז) כ"א: (ח) סנהדרין
(ט) סנהדרין

תורה אור השלם

1. ויאמר ה' אלי אל
הצד את מואב ואל
החזק בם מלחמה כי לא
איתן לך פארוו יקשה כי
לכני לוח נחתי את ער
דברים ב ט
יקשה
2. וקרבתי מול בני עמון
אל תצוה ואל תתגר בם
כי לא איתן מארץ בני
עמון לך יקשה כי לכני
לוח נחתי יקשה
דברים ב ט
3. וירחבעם בן שלמה
קלך ביהודה בן ארבעים
ואחת שנה רחבעם
במלכו ושבע עשרה
שנה קלך בירושלם
העיר אשר בחר ל' לשון
את שמו שם מלך שבע
ישראל ושם אמו נחשבה
הקטלגית
מלכים א ד כ

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה גרי וסי'
הלכה דבולין גרי אמת
ה"מ:

גליון הש"ס

נ"פ שור של ביות פשוט.
ס"פ סנהדרין דף פ"ג ע"ב
תוס' ד"ה וזווי כסחל:

מואבים עצמן לא כל שכן אמר לו הקב"ה לא
כשעלתה על דעתך עלתה על דעתי שתי
פרידות טובות יש לי להוציא מהן רוח
המואביה ונעמה העמונית והלא דברים ק"ו
ומה שבביל שתי פרידות טובות חס הקב"ה
על ב' אומות גדולות ולא החריב בתו של
רבי אם כשרה היא וראויה היא לצאת ממנה
דבר טוב על אחת כמה וכמה דהוה חיה
(א) אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן
אין הקב"ה מקפח שכן כל בריה אפילו שכן
שיחה נאה דאילו בכירה דקאמרה מואב
אמר לו הקב"ה למשה יאל תצד את מואב
ואל תתגר בם מלחמה מלחמה הוא דלא
הא אנגריא עבד בהו צעירה דקאמרה בן
עמי א"ל הקב"ה למשה: וקרבתי מול בני
עמון אל תצוה ואל תתגר בם כלל דאפילו
אנגריא לא תעבד בהו (א) אמר ר' חייא בר
אבא אמר ר' יהושע בן קרחה לעולם יקדים
ארס לדבר מצוה שבשביל לילה אחת
שקדמתה בכירה לצעירה קדמתה ארבע
דורות לישראל עובד ישי ודוד ושלמה ואילו
צעירה עד רחבעם דכתיב יושם אמו נעמה
העמונית ת"ל שור של ישראל שנגח * שור
של כותי פטור ושל כותי שנגח שור של
ישראל תם משלם חצי נזק ומועד משלם
נזק שלם ר"מ אומר שור של ישראל שנגח
שור של כותי פטור ושל כותי שנגח שור
של ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם
למימרא דסבר ר"מ * כותים גרי אריות הן
ורמיניה דאכל הבתמים הבאים מרקם טהורים
רבי יהודה מטמא מפני שהן גרים וטועים
מבין הנכרים טהורים מבין ישראל ומבין
הכותים ר"מ מטמא וחכמים * מטמאין שלא
נחשדו (א) (ישראל) על כתמיהן אלמא קסבר
ר"מ כותים גרי אמת הם א"ר אברו קנס
הוא שקנס ר"מ בממונם שלא יטמאו בהם
מתוך רבי וז"ל ואלו נערות שיש להם
קנס הבא על המזנות ועל הנתינה ועל
הכותיות ואי ס"ד קנס ר' מאיר בממונם ה"ל
נקום כרי שלא יטמאו בהן אמר אביי כרי
שלא

מואבים עצמן לא כל שכן אמר לו הקב"ה לא
כשעלתה על דעתך עלתה על דעתי שתי
פרידות טובות יש לי להוציא מהן רוח
המואביה ונעמה העמונית והלא דברים ק"ו
ומה שבביל שתי פרידות טובות חס הקב"ה
על ב' אומות גדולות ולא החריב בתו של
רבי אם כשרה היא וראויה היא לצאת ממנה
דבר טוב על אחת כמה וכמה דהוה חיה
(א) אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן
אין הקב"ה מקפח שכן כל בריה אפילו שכן
שיחה נאה דאילו בכירה דקאמרה מואב
אמר לו הקב"ה למשה יאל תצד את מואב
ואל תתגר בם מלחמה מלחמה הוא דלא
הא אנגריא עבד בהו צעירה דקאמרה בן
עמי א"ל הקב"ה למשה: וקרבתי מול בני
עמון אל תצוה ואל תתגר בם כלל דאפילו
אנגריא לא תעבד בהו (א) אמר ר' חייא בר
אבא אמר ר' יהושע בן קרחה לעולם יקדים
ארס לדבר מצוה שבשביל לילה אחת
שקדמתה בכירה לצעירה קדמתה ארבע
דורות לישראל עובד ישי ודוד ושלמה ואילו
צעירה עד רחבעם דכתיב יושם אמו נעמה
העמונית ת"ל שור של ישראל שנגח * שור
של כותי פטור ושל כותי שנגח שור של
ישראל תם משלם חצי נזק ומועד משלם
נזק שלם ר"מ אומר שור של ישראל שנגח
שור של כותי פטור ושל כותי שנגח שור
של ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם
למימרא דסבר ר"מ * כותים גרי אריות הן
ורמיניה דאכל הבתמים הבאים מרקם טהורים
רבי יהודה מטמא מפני שהן גרים וטועים
מבין הנכרים טהורים מבין ישראל ומבין
הכותים ר"מ מטמא וחכמים * מטמאין שלא
נחשדו (א) (ישראל) על כתמיהן אלמא קסבר
ר"מ כותים גרי אמת הם א"ר אברו קנס
הוא שקנס ר"מ בממונם שלא יטמאו בהם
מתוך רבי וז"ל ואלו נערות שיש להם
קנס הבא על המזנות ועל הנתינה ועל
הכותיות ואי ס"ד קנס ר' מאיר בממונם ה"ל
נקום כרי שלא יטמאו בהן אמר אביי כרי
שלא

מזינים אותם עד שיכנסו. אלמא דלמחר ר"מ דכותים מטמא
אלמא גרי אמת הן: קנס

מזינים אותם עד שיכנסו. אלמא דלמחר ר"מ דכותים מטמא
אלמא גרי אמת הן: קנס

מואבים עצמן לא כל שכן אמר לו הקב"ה לא
כשעלתה על דעתך עלתה על דעתי שתי
פרידות טובות יש לי להוציא מהן רוח
המואביה ונעמה העמונית והלא דברים ק"ו
ומה שבביל שתי פרידות טובות חס הקב"ה
על ב' אומות גדולות ולא החריב בתו של
רבי אם כשרה היא וראויה היא לצאת ממנה
דבר טוב על אחת כמה וכמה דהוה חיה
(א) אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן
אין הקב"ה מקפח שכן כל בריה אפילו שכן
שיחה נאה דאילו בכירה דקאמרה מואב
אמר לו הקב"ה למשה יאל תצד את מואב
ואל תתגר בם מלחמה מלחמה הוא דלא
הא אנגריא עבד בהו צעירה דקאמרה בן
עמי א"ל הקב"ה למשה: וקרבתי מול בני
עמון אל תצוה ואל תתגר בם כלל דאפילו
אנגריא לא תעבד בהו (א) אמר ר' חייא בר
אבא אמר ר' יהושע בן קרחה לעולם יקדים
ארס לדבר מצוה שבשביל לילה אחת
שקדמתה בכירה לצעירה קדמתה ארבע
דורות לישראל עובד ישי ודוד ושלמה ואילו
צעירה עד רחבעם דכתיב יושם אמו נעמה
העמונית ת"ל שור של ישראל שנגח * שור
של כותי פטור ושל כותי שנגח שור של
ישראל תם משלם חצי נזק ומועד משלם
נזק שלם ר"מ אומר שור של ישראל שנגח
שור של כותי פטור ושל כותי שנגח שור
של ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם
למימרא דסבר ר"מ * כותים גרי אריות הן
ורמיניה דאכל הבתמים הבאים מרקם טהורים
רבי יהודה מטמא מפני שהן גרים וטועים
מבין הנכרים טהורים מבין ישראל ומבין
הכותים ר"מ מטמא וחכמים * מטמאין שלא
נחשדו (א) (ישראל) על כתמיהן אלמא קסבר
ר"מ כותים גרי אמת הם א"ר אברו קנס
הוא שקנס ר"מ בממונם שלא יטמאו בהם
מתוך רבי וז"ל ואלו נערות שיש להם
קנס הבא על המזנות ועל הנתינה ועל
הכותיות ואי ס"ד קנס ר' מאיר בממונם ה"ל
נקום כרי שלא יטמאו בהן אמר אביי כרי
שלא

מזינים אותם עד שיכנסו. אלמא דלמחר ר"מ דכותים מטמא
אלמא גרי אמת הן: קנס

מזינים אותם עד שיכנסו. אלמא דלמחר ר"מ דכותים מטמא
אלמא גרי אמת הן: קנס

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

מואבים עצמן לא כל שכן

מואבים עצמן לא כל שכן אמר לו הקב"ה לא
כשעלתה על דעתך עלתה על דעתי שתי
פרידות טובות יש לי להוציא מהן רוח
המואביה ונעמה העמונית והלא דברים ק"ו
ומה שבביל שתי פרידות טובות חס הקב"ה
על ב' אומות גדולות ולא החריב בתו של
רבי אם כשרה היא וראויה היא לצאת ממנה
דבר טוב על אחת כמה וכמה דהוה חיה
(א) אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן
אין הקב"ה מקפח שכן כל בריה אפילו שכן
שיחה נאה דאילו בכירה דקאמרה מואב
אמר לו הקב"ה למשה יאל תצד את מואב
ואל תתגר בם מלחמה מלחמה הוא דלא
הא אנגריא עבד בהו צעירה דקאמרה בן
עמי א"ל הקב"ה למשה: וקרבתי מול בני
עמון אל תצוה ואל תתגר בם כלל דאפילו
אנגריא לא תעבד בהו (א) אמר ר' חייא בר
אבא אמר ר' יהושע בן קרחה לעולם יקדים
ארס לדבר מצוה שבשביל לילה אחת
שקדמתה בכירה לצעירה קדמתה ארבע
דורות לישראל עובד ישי ודוד ושלמה ואילו
צעירה עד רחבעם דכתיב יושם אמו נעמה
העמונית ת"ל שור של ישראל שנגח * שור
של כותי פטור ושל כותי שנגח שור של
ישראל תם משלם חצי נזק ומועד משלם
נזק שלם ר"מ אומר שור של ישראל שנגח
שור של כותי פטור ושל כותי שנגח שור
של ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם
למימרא דסבר ר"מ * כותים גרי אריות הן
ורמיניה דאכל הבתמים הבאים מרקם טהורים
רבי יהודה מטמא מפני שהן גרים וטועים
מבין הנכרים טהורים מבין ישראל ומבין
הכותים ר"מ מטמא וחכמים * מטמאין שלא
נחשדו (א) (ישראל) על כתמיהן אלמא קסבר
ר"מ כותים גרי אמת הם א"ר אברו קנס
הוא שקנס ר"מ בממונם שלא יטמאו בהם
מתוך רבי וז"ל ואלו נערות שיש להם
קנס הבא על המזנות ועל הנתינה ועל
הכותיות ואי ס"ד קנס ר' מאיר בממונם ה"ל
נקום כרי שלא יטמאו בהן אמר אביי כרי
שלא

והכחמים מטמאין

והכחמים מטמאין דמאן מטמא ומשני
מאן ישראל ומאן הכחמים כחמיהם
טמאים לביע דכותים גרי אמת הן
והנמלאים כערי ישראל טהורין שלא
נחשדו על כתמיהם ואנשוי מלגני
לו והנמלאים כערי הכחמים ר"מ
מטמא דנחשדו על כתמיהם וחכמים
מטהרים דלא נחשדו:

על הנתינה

על הנתינה. ככתובות פשוט
דלאתרין לאשמועינן שיש
לם קנס אפי"ם שדוד גזר עליהם
והקשה ר"מ דמדלוריתא אפירי
בלאו דלא מחמת דמסקין רבא
כ"י הערל (ויבמות דף טו.) דנגיותן
לית להו חמנות וכי מגיירי אית להו
חמנות ונפקר אלו הן הלוקין (מכות
ג.) קחשיב נמינה ופסק נמינה
דקניי כלל מקום היינו גזירות
שיש לה קנס ומפסי בה קדושין
וכפרק יט מנחות (ויבמות פ"ה:) משמע
נמי דנמינה דלוריתא דלמחר ממורת
ונמינה איכא בינייהו למ"ד דלוריתא
הא נמי דלוריתא וזכרין אלו נערות
(מכות דף טו:) גבי פלוגתא דשמעון
היתמיני ור"ש בן מנסיא ואור"ח דדוד

לא גזר עליהם אלא שצדו אכל מדלוריתא אפירי לנא בקהל מלא
מחמתן כס וזכרין אלו נערות ראוי להאריך בה יותר:

ועל הכותיות

ועל הכותיות. כונויה דשמעון מוכחא דקסבר גרי אמת הן וא"מ
א"מ מה חידוש לומר שיש להם קנס וכי חיימא משום דלמחר רבא נפקר עשרה יוחסין (קדושין דף טו.) ממזר מלחמות ומלחמות
נמערבו בן מירשא משום דא"מ וזכרין אלו נערות ראוי להאריך בה יותר:
אזיות לא היו לכן קנס וא"מ ולרבא דלמחר דקסבר עשרה יוחסין (טו.) דעבד ושפחה נמערבו בן אמהי י"ל לכן קנס נמא לא א"מ
ראיה דלא שפחה את ושקול דהא שפחה אין לה קנס דמזוכה בלא נערות (מכות ד' טו.) ועל כרחק לאו מטעם שהיא בחזקת
בעולה אין לה קנס דלמחרין בירושלמי דשפחה אפילו משומרת אין לה קנס ואפי"ם דרובן לאו שפחה ניערה מ"מ תקשה לשמואל דלמחר
אין הולכין בממון אחר הרוב וי"ל משום דכל חדא מוקמינן לה בחזקת אביה שהשפחות נמערבו בן ונשאו לכותים אף על גב דלרבא
פסקו כותים משום אסור שפחה ולא מוקמינן להו בחזקת אביהן מ"מ לענין קנס לא מחשבינן להו כשפחה שלא אה חוטא נשכר
ואף על גב דנקט רבא עבד ושפחה לאו דוקא לפי מה שפירש שהשפחות נשאו לכותים והכותים לעבד ואם כן משום עבד אין
לפוסלן דנכרי ועבד הבא על בת ישראל הולד נשכר: ד"ג נקוט. מדרבנן לדרבנן נמי היו מצי למיפך דמזדו רבנן דקניסין
לכו דקתני שור של ישראל שנגח שור של כותי פטור אלא משום דקתם ממתינן רבי מאיר פריך מרבי מאיר ארבי מאיר:

יח א ב מ"י מיר כח:
ממתינן שפחה ונשכר
הלכ"י:
יח א ב מ"י מיר כח:
ממתינן שפחה ונשכר
הלכ"י:
יח א ב מ"י מיר כח:
ממתינן שפחה ונשכר
הלכ"י:

מוסף רש"י

דקאמרה מואב. משמע
מאן (מיר כח.) דקאמרה
בן עמי. בלשון נקיה
הוא. דלא רחמנא להדיע
דמלחמה נפחרה (מ"ט)
אל תצוה ואל תתגר
בם. ומלל מצי כח
מלחמה. שעת מניה רחמנא
לפול לא לעבד להו, ולא
עוד אלא אפילו ככרה
דקדושה מואב הנכרי
פסקיה. דכתיב ונשכר את
אפיו ונכערה מצי ונשכר
עמו (מ"ט). כותים גרי
אריות הן. דמצי כסרי
מלחמה ויחמנא ר' כסס את
האריות. ומגרינן דכתיב
הם. בלשון שומרון
ויבמות (ד' טו.) והרי הם
מכתיב נגורים (מסדרין
פ"ה). כל הכתובים.
שנמלא כנגדים (בבכות
פ"ה). הבאים מרקם
טהורים. שכן עברי
ככתיב דמן טהור וזה
(טו.) לפי שלא נזכר על כתיב
טובי ככתיב (ויבמות פ"ה).
מפני שהן גרים. דמן
מטמא (מ"ט). דמן טמא
(ד"ה טו.) וטועים. שכן
שנמלא כנגדים (בבכות
פ"ה). דמן טמא (מ"ט). שלא
נחשדו. וממתינן אמת
(ד"ה טו.) גרי אמת הן.
ממתינן גרים נמתינן הן
ומפני הכיטו (מסדרין
פ"ה). דמן טמא (מ"ט). וזה
הוא. שיש להם קנס.
אם אמת אמת טהור
לאכרי חמשים כסף כדכתיב
(דברים כג.) ותן הלש
הטוב ור' (מכות כ"ג).
הוא. על המזנות.
ואפי"ם דלא קרינן ביה
ולו היתה אלהייה. אפילו
היה י"ל קנס (מ"ט)
(א.) ועל הנתינה. מן
הנכנסים והיא אסורה
לקבל דוד גזר עליהם
דלמחרין כיתומא (מ"ט).
ועל ס' ויחמנא ויחמנא
חמנא מלך ויחמנא מלך
וגר (ויבמות טו.) קרי לה
מתינן (מכות כ"ג). ועל
הכותיות. קסבר גרי אמת
הן וקנין בלא לא מחמת
כס (מ"ט). וי"ל חמנא.

